

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Skafså Kraftverk ANS

3891 HØYDALSMO

Vår dato: 02.08.2017

Vår ref.: 201600846-9

Arkiv: 311/019.DA72

Deres dato:

Deres ref.:

Saksbehandler:

Frank Jørgensen

Tlf/e-post: 22 95 94 31/frjo@nve.no

Glomsdam kraftverk, Fyresdal kommune, Telemark - tiltaket er vurdert ikke konsesjonspliktig

NVE mener tiltaket ikke vil medføre nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser i en slik grad at det er nødvendig med konsesjon etter vannressursloven § 8. NVE vil i medhold av gjeldende vilkår meddelt ved kgl.res. 26. 06.1992 følge opp planlegging, bygging og drift av anlegget. Detaljplaner for anleggsarbeidene skal godkjennes av NVE før de kan påbegynnes.

Vi viser til brev av 8.2.2016 om bygging av Glomsdam kraftverk i Fyresdal kommune, Telemark fylke. NVE var på befaring, 27.10.2016.

NVE skal på bakgrunn av opplysningene om tiltaket i brev av 8.2.2016 sammen med Faun rapport 014-2015 om biologisk mangfold og kulturminner samt innkomne høringsuttalelser, avgjøre om utbyggingen medfører slike skader eller ulemper for allmenne interesser at tiltaket må ha konsesjon etter vannressursloven § 8.

Orientering om tiltaket

Glomsdam kraftverk er planlagt etablert i Glomsdam som regulerer Fyresvatn. Reguleringen er konsesjonsgitt ved vassdragsreguleringskonsesjon av 10. september 1912, 19. juli 1930 og kgl.res. 26.06.1992. Glomsdam eies av Agder Energi Vannkraft AS (70,15 %) og av Arendals Fossekompani ASA (29,85 %). Det er Arendals Fossekompani ASA og Skafså kraftverk ANS som er avsendere av brev om anmodning om konsesjonspliktavurdering, og som er tiltakshavere og eiere av prosjektet.

Kraftverket vil utnytte et fall på 6 m og driftsvannet slippes ut umiddelbart nedenfor dammen. Det er tenkt å sette inn en turbin i en utsprengt sjakt i selve dammen. Fra Glomsdam og ned til Bjønnsund er det ca. 1-2 meter fall. For å øke fallhøyden planlegges det å senke vannivået i hølen nedenfor dammen ved å utvide utløpet til selve hølen. Vannveien på ca. 20 meter lengde og 3000 mm bredde vil gå gjennom selve dammen. For å komme ned til utløpet av hølen med anleggsmaskiner vil det være nødvendig å legge en midlertidig anleggsvei slik at sprengstein kan fraktes bort.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor

Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge

Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord

Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør

Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest

Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst

Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

I forbindelse med tiltaket er det ifølge Faun rapporten også sett på et alternativ med inntak i Glomsdam og kraftstasjon og avløp nede ved Bjønnsund. NVE er ikke blitt bedt om å konsesjonspliktverdere dette alternativet gjennom meldingsskjema av 8.2.2016. Under befaring den 27.10.2016 ble vi informert om at det var det framlagte tiltaket vi skulle vurdere. Alternativet som ble sett på i Faun rapporten ville gitt betydelig større inngrep, samt at det kan komme i konflikt med et lokalt kulturminne. NVE har derfor kun vurdert konsesjonsplikten for tiltaket som er beskrevet i brev om anmodning om konsesjonspliktverdning.

Hoveddata

TILSIG		Hovedalternativ
Nedbørfelt	km ²	843
Middelvanntføring	m ³ /s	23
Alminnelig lavvanntføring	l/s	0
Planlagt minstevanntføring	l/s	0
KRAFTVERK		
Inntak	moh.	279
Avløp	moh.	273
Lengde på berørt elvestrekning	m/km	240
Brutto fallhøyde	m	6
Slukeevne, maks	l/s	44 000
Slukeevne, min	l/s	10 000
Installert effekt, maks	MW	1,8
PRODUKSJON		
Produksjon, vinter (1/10 - 30/4)	GWh	5,31
Produksjon, sommer (1/5 - 30/9)	GWh	1,96
Produksjon, årlig middel	GWh	7,27

Høring

Brev om anmodning om konsesjonspliktverdning er sendt **Fyresdal** kommune, **Telemark** fylkeskommune og Fylkesmannen i **Telemark** på høring. Dette anses tilstrekkelig i denne type saker. Høringsuttalelsene er forkortet av NVE:

Fyresdal kommune har i brev av 16.11.2016 påpekt at bruene over Glomsfoss er kommunal veg og at disse må rustes opp ved en ev. utbygging. Kommunen gjør også oppmerksom på at området ligger inne som LNFR- område i kommuneplanen sin arealdel. I tillegg ligger det et fredet sagbruk i influensområdet, som eies av Fyresdal bygdemuseum. Kommunen forutsetter at sagbruket ikke blir berørt. Kommunen påpeker at en må sørge for adkomst over elva under anleggsperioden da dette er en viktig tilkomstvei for allmennheten.

Fylkesmannen i Telemark uttaler følgende i e-post av 18.11.2016: Fylkesmannen mener at tiltaket i begrenset grad medfører skade og ulempe for allmenne interesser. De påpeker at området allerede i stor grad er berørt. Fylkesmannen mener likevel at tiltaket ikke bør fritas for konsesjonsplikten, men knyttes opp mot eksisterende reguleringskonsesjon.

Telemark fylkeskommune uttaler følgende i brev av 5.12.2016: Fylkeskommunen kjenner ikke til automatiske kulturminner som vil komme i konflikt med tiltaket. Fylkeskommunen gjør oppmerksom på

at Glomfoss sag er et viktig kulturminne av lokal verdi. Fylkeskommunen har ikke registrert at området innehar spesielle kvaliteter med tanke på friluftsliv.

Agder Energi Vannkraft AS (AEVK) uttaler følgende i e-post av 1.3.2017: Selskapet har ikke merknader til tiltaket når det gjelder virkninger av tiltaket for allmenne eller andre interesser, dersom det blir tatt visse hensyn. AEVK påpeker at det planlagte kraftverket vil utnytte driftsvann fra reguleringsanleggene, og at eierne av kraftverket må forholde seg til brukseierforeningen i forhold til dette, enten i form av en avtale om leie, eller ved medlemskap i foreningen. AEVK forutsetter at disse forhold er avklart før tiltaket kan igangsettes. Et nytt kraftverk må innordne seg både reguleringen av vassdraget slik dette følger av gjeldende konsesjoner, og driften av reguleringsanleggene. AEVK er positiv til et nytt Glomsdam kraftverk, under forutsetning av at det nye kraftverket ikke gir negative effekter for andre produsenter i vassdraget.

NVEs vurdering

I en konsesjonspliktvrdering skal NVE vurdere om tiltaket vil kunne føre til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget. NVE skal i dette tilfellet vurdere om hvorvidt de nye virkningene ved å bygge et kraftverk i Glomsdam samt utvide elveløpet ut fra hølen nedenfor dammen vil føre til konsesjonsplikt.

Vannressursloven § 8 slår fast at *«Ingen må iverksette vassdragstiltak som kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget uten konsesjon fra vassdragsmyndigheten.»* Et tiltak skal altså konsesjonsbehandles dersom det kan være til «nevneverdig skade eller ulempe» for allmenne interesser. Dette betyr igjen at det kun er nevneverdige skader og ulemper som skal vurderes i første omgang. Eventuelle fordeler ved tiltaket skal ikke tas i betraktning på dette stadiet. En avveining av både fordeler og ulemper kommer først inn dersom tiltaket faktisk skal konsesjonsbehandles.

Det er gjennom søknaden, høringen og NVEs befaring ikke blitt avdekket spesielt viktige allmenne interesser som kan bli nevneverdig berørt av en ev. utbygging. Det er blitt gjort oppmerksom på at Glomfoss sag er et viktig lokalt kulturminne. I følge tiltakshaver vil ikke denne sagen bli berørt. Kommunen påpeker at adkomstvei over bru ved Glomsdam må opprettholdes slik at ferdsel for allmennheten ikke blir hindret. NVE mener at dette kan løses partene imellom ved god kommunikasjon under selve byggeprosessen. Det er ørret i vassdraget og hølen nedenfor dammen er en populær fiskeplass, særlig for gjestene ved en lokal campingplass som ligger like ved. Vannet i hølen vil bli noe senket, men NVE kan ikke se at dette vil ha noen nevneverdig betydning for fisket og fiskerne med utgangspunkt i søknaden og slik det blebeskrevet på NVEs sluttbefaring. Det er noe usikkert om stor fiskepisende ørret fra Drang gyter oppunder dammen og i Bjønnsund. Rekrutteringen av ørret i Drang synes å være god, kanskje i overkant stor rekruttering. Det selges fiskekort og garnkort for hele vatnet og det har blitt tatt ørret opp til 5-6 kg. Ingen av høringsinstansene har fremhevet dette spesielt. Selv om vannføringen i hølen ikke vil endre seg i nevneverdig grad, vil vannstanden senkes noe og strømforholdene endre seg ved at utløpet til hølen vil bli utvidet. Hølen slik den fremstår i dag er i stor grad menneskeskapt, med bratte kanter og fremstår som en dyp storsteinet kulp med mye sva langs kantene. Under befaring var det godt siktedyp, likevel kunne en ikke observere potensielle gyteplasser på elvestrekningen som ville bli blottlagt, dersom vannspeilet blir senket med ca. 1 meter. NVE legger vekt på at det vil bli gjennomført avbøtende tiltak, slik det er beskrevet i vedlegg til søknaden, dersom det skulle vise seg at senkningen skulle gi negativ påvirkning på ørretten som eventuelt benytter Glomshylen til rekruttering. Dette er tiltak som etablering av standplasser og utlegging av gytegrus. Med disse avbøtende tiltakene kan ikke NVE se at tiltaket vil få nevneverdig konsekvens for fisk på berørt

strekning. Ingen av høringspartene har nevnt dette temaet som en negativ effekt i sine uttalelser eller under NVEs sluttbefaring.

Illustrasjonsbilde av tiltaket:

Med de forutsetningene som er lagt til grunn i søknaden, sammen med god detaljplanlegging mener NVE at de allmenne interessene knyttet til vassdraget ikke blir nevneverdig berørt ved en utbygging etter alternativ 1.

NVE legger til grunn at et ev. nytt kraftverk må innordne seg både reguleringen av vassdraget slik dette følger av gjeldende konsesjoner, og driften av reguleringsanleggene slik at kraftverket ikke gir negative effekter for andre produsenter i vassdraget.

NVEs vedtak

Med hjemmel i vannressursloven § 18 og delegering til NVE fra Olje- og energidepartementet av 19. desember 2000, vedtar NVE at tiltaket ikke trenger konsesjon etter vannressursloven § 8.

NVEs konklusjon bygger på de opplysningene som er gitt i brev om anmodning om konsesjonspliktavurdering av 8.2.2016. Ved endringer i planene må ny melding sendes, slik at NVE kan vurdere konsesjonsplikten på nytt. Anlegg som ikke er bygget i samsvar med planer godkjent av NVE, herunder også planlagt installert effekt og slukeevne, vil ikke være berettiget til å motta el-sertifikater, jf. forskrift om elsertifikater § 9, 2. ledd, bokstav a.

Kraftverket er planlagt bygget i tilknytning til magasinet Fyresvatn, regulert ved vassdragsreguleringskonsesjon av 10. september 1912, 19. juli 1930 og 26. juni 1992. Konsesjonær for reguleringen er Arendal Vasdrags Brugseierforening (AVB). Det planlagte kraftverket vil utnytte driftsvann fra og ligge i direkte kontakt med reguleringsanleggene til AVB. NVE anser at bygging av et kraftverk i tilknytning til Glomsdam kommer inn under vilkårene for reguleringen av Fyresvatn gitt ved kgl.res. 26.6.2002. Vilårene gir NVE myndighet til å godkjenne detaljplaner og føre tilsyn ved bygging av kraftverk. NVE forutsetter at det inngås en skriftlig avtale med AVB, der det redegjøres for ansvarsforholdet under oppfølging av konsesjonsvilkårene. Den inngåtte avtalen mellom partene sikrer NVE mulighet til oppfølging og tilsyn med det nye anlegget på en tilfredsstillende måte.

Detaljerte planer skal sendes NVEs miljøtilsyn. Detaljplanene skal godkjennes av NVE før utbygging kan påbegynnes. Tiltaket utføres i samsvar med betingelser gitt i manøvreringsreglement og vilkår for regulering av Fyresvatn meddelt ved kgl.res. av 26.6.1992.

I forbindelse med at detaljerte planer skal godkjennes vil vi informere om følgende punkter:

1. Tiltakshaver må skaffe tilveie en oversikt over alle grunneiere og interesseorganisasjoner som blir/kan bli berørt av aktivitet som følger av vedtaket.
2. Dersom nye områder blir tatt i bruk må tiltakshaver være forberedt på å undersøke/dokumentere konsekvensene av tiltaket så langt som mulig, primært ut fra tilgjengelig kunnskap om naturverdiene.
3. Detaljplanen for miljø og landskap for utbygging skal godkjennes av NVE etter at den lagt ut til offentlig ettersyn og sendt på høring.
4. Tiltakshaver må sørge for å få tiltredelsesavtale med berørte grunn- og rettighetshavere.
5. Tillatelse til å bygge foreligger først når detaljplan er godkjent og tiltredelsesavtale er inngått.
6. Forhold som en allerede nå ser kan bli konfliktfylte i detaljplanfasen bør kommenteres. I samråd med NVEs miljøtilsyn kan det skisseres løsninger på problemene og legges føringer for arbeidet med detaljplanen samtidig med vedtaket om ikke konsesjonsplikt.

Vi gjør oppmerksom på at selv om tiltaket ikke er konsesjonspliktig etter vannressursloven, gjelder aktsomhetsregelen i vannressursloven § 5 og vannressursloven § 41 om nedlegging av vassdragsanlegg.

Videre gjør vi oppmerksom på at tiltakshaver selv må avklare forholdene til de private interessene som eventuelt blir berørt av tiltaket. NVE har ikke vurdert de privatrettslige forholdene.

Vedtaket er gyldig i fem år fra vedtakets dato, jf. vannressursloven § 19.

Har kraftverket en merkeytelse over eller lik 100 kVA, gjør vi oppmerksom på krav om forbruksavgift på elektrisk kraft, se rundskriv om dette på www.toll.no. Rundskrivet kan også fås på nærmeste tollsted.

Igangsetting av kraftverk skal meldes inn på skjema som finnes på www.nve.no/Rapportere-og-soke-til-NVE.

Dersom tiltaket trenger konsesjon etter energiloven må dette søkes om til NVE.

Om klage og klagerett

Klageberettigede kan klage på denne avgjørelsen til Olje- og energidepartementet innen tre uker fra det tidspunktet underretningen er kommet fram til partene, jf. forvaltningslovens kapittel VI. Klageretten er begrenset til parter (grunneiere, rettighetshavere og konsesjonssøker) og andre med rettslig klageinteresse (hovedsakelig organisasjoner som representerer berørte interesser).

En klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Carsten Stig Jensen
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Kopi til:

Agder Energi Vannkraft AS
Fylkesmannen i Telemark
Fyresdal kommune
Telemark fylkeskommune